

УДК 378.4 - 047.37(477)

АЛЛА БОЙКО
МИКОЛА СТЕПАНЕНКО
(Полтава)

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ УКРАЇНІСТИКИ ЯК СИСТЕМОТВІРНИЙ КОМПОНЕНТ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Обґрунтовано доцільність створення Інституту педагогічної україністики як структурного складника інноваційного дослідницького університету. Розроблено методолого-теоретичні засади Інституту на основі творчості видатних педагогів-полтавців, розкрито його зміст й інноваційно-пошукову діяльність, у центрі якої музейно-педагогічний комплекс із 24 кімнат-музейів, визначено Наукові центри і Науково-практичні лабораторії Інституту.

Ключові слова: Україна, педагогічна україністика, інститут, народ, молодь, патріотизм, національна самосвідомість.

*Світе тихий, краю милий,
Моя Україно...*

Тарас Шевченко

У Законі України «Про вищу освіту» наголошено, що «Національному вищому навчальному закладу, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки, може надаватися статус дослідницького університету» (Ст. 30).

На досягнення цього статусу в умовах автономізації освітнього простору університету в газеті «Освіта» (17-24 вересня 2014р.) надруковано «Концепцію та положення науково-дослідного інституту педагогічної україністики», автором яких є професор кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка Бойко А.М.

Унаслідок демократичних перетворень, здійснення у нашій країні Революції гідності в освіті України чітко простежуються дві прогресивні домінуючі тенденції: з одного боку, відродження й розвиток національної самосвідомості на основі досягнень україністики, а з іншого – реальні процеси інтеграції до європейського освітнього співтовариства й полікультурної освіти. Названі тенденції на сучасному етапі становлення педагогічної думки об'єднує ініційований нами Інститут педагогічної україністики, в основі діяльності якого – збереження національного і європеїзації українського народознавства. «Людство йде до єдності через національну індивідуалізацію», – слушно зауважував свого часу М. Бердяєв [1, с. 172]. «Зостатися без почуття до свого рідного, до

свої мови, культури – це означала б зостатися з пустою душею», – цей духовний посил Олесь Гончара нині набуває виняткової актуальності [5, с. 146].

Педагогічна україністика – це сукупність складників національної культури (мова, література, традиції, національна наукова й етнопедагогіка, краєзнавство, пісні, релігія, ремесла та ін.), що забезпечують на основі освіти, виховання й науки збереження національної сутності українського народу, найвищих вартостей у його культурі, «людського в людині, природного в природі» [4, с. 34]. Педагогічна україністика – потужний засіб, покликаний виховувати й давати знання про свій народ і причетність до нього кожної молодої людини, формувати патріотичні почуття любові й відданості єдиній незалежній Україні.

Гостра потреба в цьому виявляється сьогодні, в особливо складний для нашого миролюбивого й високодуховного народу час. На основі громадянської позиції нас, українців, нашої єдності й неподільності, шани до всіх народів світу зможемо завоювати повагу світу, піднести могутність України, увійти на засадах рівноправності до світової спільноти. Тільки за цих умов «... забудеться срамотня Давня година, І оживе добра слава, Слава України ...» (Тарас Шевченко).

Інститут педагогічної україністики засновано у складі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Його директор – Степаненко М.І., доктор філологічних наук, професор, академік АН вищої освіти України, керівник і організатор проекту, заступник директора – Бойко А.М. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, автор ідеї й концепції Інституту.

Координатори проекту:

Гриньова М.В., доктор педагогічних наук, професор, декан природничого факультету; Ільченко О.Ю., доктор педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки; Карапузова Н.Д., кандидат педагогічних наук, професор, декан психолого-педагогічного факультету; Мокляк В.М., доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки; Павленко Н.О., кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з виховної роботи; Пусепліна Н.М., доцент кафедри загальної педагогіки та андрагогіки; Семеновська Л.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та андрагогіки; Титаренко В.П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету технологій і дизайну.

Поряд із прагненням членства в Європі, у країні зростає необхідність подальшого розвитку національної традиційної культури, збереження національної сутності українського народу, передусім шляхом використання в науці, навчанні й вихованні можливостей педагогічної україністики.

З цією метою на основі синергетичного підходу обґрунтовано такі напрями діяльності Інституту педагогічної україністики:

1. Дослідження творчості видатних педагогічних постатей, науковою і практичною діяльністю яких творилося освітньо-виховне середовище Полтавського краю (Г. Ващенко, А. Макаренко, В. Сухомлинський та багато інших).

2. Народні ремесла, декоративно-ужиткове мистецтво (кераміка, гончарство, вишивка, писанкарство, художнє різьблення по дереву).

3. Педагогічне краєзнавство Полтавщини (видатні вчені; педагоги; просвітники; громадські діячі та їхня творчість).

4. Виховна художньо-естетична спрямованість регіону (народна пісня, хореографія).
5. Феномен мови Полтавського регіону: джерела і сучасний стан.
6. Виховна літературно-краєзнавча база Полтавщини.
7. Історико-педагогічне краєзнавство регіону.
8. Релігійно-духовний виховний потенціал краю (релігійна традиція, вірування, фольклор).
9. Організаційно-етнографічний напрям.
10. Дослідно-експериментальна наукова та проектна діяльність. Узагальнення і впровадження в практику результатів дослідження.
11. Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду виховання та навчання на традиціях краю.
12. Упровадження результатів науково-дослідної роботи в практику.
13. Педагогічне традицієзнавство краю (традиції, свята, звичаї, обряди, ритуали).
14. Видавнича діяльність інституту.

Щодо першого напрямку пропонуються основні форми і види діяльності, які насамперед становлять методолого-теоретичне підґрунтя Інституту і розкриваються у творчості десятиох відомих в усьому світі українських педагогів-полтавців (Г.Г. Ващенко, В.М. Верховинець, М.В. Гоголь, М.П. Драгоманов, І.П. Котляревський, А.С. Макаренко, М.В. Остроградський, Г.С. Сковорода, В.О. Сухомлинський, П.Д. Юркевич). Усі вони або народилися на Полтавщині, або своєю діяльністю навіки пов'язані з цим регіоном. Їхня творчість свідчить про незрівнянне багатство талантів рідного краю, виховує почуття любові до вітчизни й України, гордості за свою землю, український народ.

Сучасні глобалізаційні процеси, творення світової освітньої мережі вмотивують підвищення якості науково-освітньої діяльності університету, інтеграції національних традицій та інноватики.

Методолого-теоретичне підґрунтя Інституту, його феноменологічний контекст

Любіть Україну, всім серцем любіть!..

Володимир Сосюра

*Форми і види діяльності в системі Інституту:
контекстні, дослідницькі уроки, проблемні й бінарні лекції,
біографічно-персоніфіковані розповіді, творчі діалоги,
диспути з проблем педагогічної україністики*

Тема 1.

Г.С. Сковорода – уособлення першого розуму нашого. Видатний український філософ, педагог, письменник, просвітитель, духовний діяч XVIII ст. (1722 – 1794). Вважав освіту і виховання «шляхом до справжнього людського щастя». «Пізнай у собі людину» – провідна ідея творчості Г.С. Сковороди.

Тема 2.

І.П. Котляревський – педагог, зачинатель нової української літератури й нової української літературної мови, українського театру, найвизначніший культурно-освітній діяч свого часу (1769–1838). І.П. Котляревський – новатор

у пізнанні основ педагогіки, великий патріот України, одним із перших довів право України на «імення, мову, віру, вид», потребу виховання молоді на національних ідеях і традиціях. Значення автора безсмертної «Енеїди» полягає в тому, що він безпосередньо творив український педагогічний простір, в основі якого глибинне вивчення життя народу, його загальнопедагогічного досвіду.

Тема 3.

М.В. Остроградський – геніальний український учений-математик, педагог і громадський діяч XIX ст. (1801 – 1862). Член Американської (1834), Римської (1853), Паризької (1856) та ін. академій наук. Збагатив національну школу надбаннями європейської педагогічної думки. Європа сприймала його теоретичні праці, раціональну критику, захоплювалася неперевершеним викладанням математики та нарисної геометрії.

Тема 4.

М.В.Гоголь – письменник, педагог (1809-1852). Співець найкращих рис українського народу, його характеризує глибоке знання природи рідного краю, фольклору і традицій Полтавщини. Він вдумливий викладач історії. На основі узагальнень своєї педагогічної діяльності зробив багато цінних висновків щодо методики викладання історії. Головна ідея творчості – любов до України, захопленість героїчною минувшиною.

Тема 5.

П.Д. Юркевич – український філософ і педагог (1826-1874). В основі його вчення – погляд на «серце» як «справжню людину в людині», центр духовного життя. «Розум – вершина, а серце – коріння духовності» – провідна ідея філософії П.Д. Юркевича. «Філософія серця» – квінтесенція його творчості. «Всяке виховання є самовиховання», – стверджував він, возвеличуючи людину.

Тема 6.

М.П. Драгоманов – видатний український учений, педагог, історик, літературознавець, публіцист, громадський діяч (1841–1895). Педагогічні погляди тісно пов'язані з його ідеологічними й науковими підходами. Основну педагогічну мету вбачав у вихованні людини з гуманістичним світоглядом, патріотизмом, високим рівнем національної свідомості, причетністю до світової культури, універсальних культурних цінностей. Полікультурність – ключовий принцип педагогічної позиції М. П. Драгоманова.

Тема 7.

В.М. Верховинець – видатний педагог, викладач, музикознавець, етнограф, хореограф, диригент і композитор (1880–1938). Палкий патріот, закоханий в українську пісню. За спогадами учнів, «музика була його стихією і покликанням... Він працював натхненно, до самозабуття. Захопленість педагога передавалася присутнім – аудиторія жила одним життям, одними думками, підкорена одному творчому пориву». Основна ідея В. М. Верховинця – національне виховання молоді засобами музичного мистецтва.

Тема 8.

Г.Г. Ващенко – основоположник української національної педагогіки (1878–1967). Він є глибоким знавцем психічних якостей українців. «... Виховання волі і характеру під високим гаслом: Служба Богові й Батьківщині» – виховний ідеал української молоді, за Г. Ващенко. Працював професором, завід-

увачем кафедри педагогіки і педології Полтавського Інституту народної освіти, створив аспірантуру, відіграв значну роль у становленні й популяризації педагогічної системи А.С.Макаренка.

Тема 9.

А.С. Макаренко – класик педагогічної науки, талановитий письменник (1888–1939), перший випускник Полтавського учительського інституту. Його виховна система увійшла до золотого фонду світової педагогіки Основне педагогічне кредо А.С. Макаренка – поєднання вимогливості й поваги до особистості. Оцінка педагогічної діяльності А.С. Макаренка у вітчизняній і світовій педагогічній думці неоднозначна.

Тема 10.

В.О. Сухомлинський – видатний педагог, письменник (1918–1970). Навчався в Полтавському педагогічному інституті. У світовій педагогічній науці займає визначне місце як педагог-гуманіст, вихователь, філософ у педагогіці, мислитель, дитячий письменник. Його твори перекладено російською, англійською, німецькою, французькою, японською, китайською й багатьма іншими мовами світу. Основним у своєму житті він вважав «любов до дітей». Підтвердженням цього є 41 монографія. Особливої популярності набула праця «Серце віддаю дітям».

На конкурсних засадах для викладачів, учителів регіону і студентів пропонується тематика фундаментальних і прикладних інноваційних досліджень, на основі моніторингу виконання їх визначаються призиви місця, переможці нагороджуються спеціальними преміями (відповідно до прийнятого Положення).

Тематика досліджень:

- Високий патріотизм «Небесної сотні» в ім'я свободи і незалежності України, піднесення гідності рідного народу.
- Гуманістично-патріотична діяльність молоді в умовах АТО.
- Повага до рідної минувшини – риса, яка відрізняє освіченість від варварства.
- Єдність національних традицій та освітніх інновацій у діяльності Інституту.
- Людство виживе тільки тоді, коли житиме в злагоді.
- Кожна людина повинна виховувати в собі людину.
- Ідеали, як зорі: їх не досягти, але за ними можна звіряти свій шлях.
- Порівняльний аналіз творчості Г.Г. Ващенко, А. С. Макаренка, В. О. Сухомлинського в сучасних умовах і освітній перспективі.
- Мюнхенський період життя і творчості Г.Г. Ващенко.
- Зарубіжні студії про творчість А.С. Макаренка.
- М.П. Драгоманов про інтернаціоналізацію освіти й полікультурне виховання.

Полтавщина дала світові значно більше порівняно з іншими регіонами України видатних педагогів, діячів науки і культури, талановитих митців – виконавців. Їхнє життя і творчість є для нас прикладом, нам належить його досліджувати й використовувати в інноваційній практичній діяльності.

Музейний комплекс університету – ретроспективне відтворення виховання, освіти і науки рідного краю, що слугує їхньому інноваційному розвитку в сучасних умовах, є одним із напрямів змісту діяльності Інституту педагогічної україністики.

Ми єдині й Україна у нас одна!

О. Коноваленко

Музейний комплекс – це могутній засіб формування вчителя, потенціал якого повністю не зреалізовано. Музейний комплекс Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка нараховує 24 кімнати-музеї та музейні аудиторії, що відтворюють його славу історію. Експонати комплексу, зібрані впродовж багатьох десятиріч колективом викладачів та студентів, використовуються для виховання особистості майбутнього педагога, формування інтересу до науково-пошукової роботи, поглиблення знань за фахом, розкривають розвиток педагогічної освіти, внесок видатних діячів науки і культури, імена яких тісно пов'язані з Полтавщиною та університетом, забезпечують формування національної свідомості, виховання духовно-моральної культури, сприяють пізнавальній, науковій та професійній активності майбутніх учителів. Музейний комплекс університету виконує виховну, освітню, науково-пошукову, дослідницьку, ознайомлювальну та середовищну функції (макро- і мікросередовища).

Метою виховної діяльності є забезпечення функції творення особистості майбутнього педагога, здійснення патріотичного, морально-духовного, естетичного, екологічного виховання, формування національної свідомості, прагнення до інноваційної творчості, розвиток індивідуальних здібностей майбутніх учителів, забезпечення умов їхньої реалізації.

Одним із провідних завдань діяльності музеїв у складі вишу є створення музейно-педагогічного середовища на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії у процесі співробітництва та співтворчості професорсько-викладацького і студентського колективів.

Освітньо-ознайомлювальна функція музейно-педагогічної діяльності передбачає інформування про тематику музейних експозицій, наявні фондові матеріали, можливості використання потенціалу музею (музейної кімнати, аудиторії) у професійній навчально-виховній та науковій роботі.

Ця функція сприяє засвоєнню актуальних знань з історії становлення й розвитку національної освіти краю, теоретичних ідей відомих педагогів, досвіду їхньої практичної реалізації, допомагає на цій основі формуванню творчого професійно-педагогічного мислення й інноваційної діяльності вчителя.

Науково-дослідницька функція передбачає організацію науково-пошукової діяльності студентів, зокрема роботу різновікових творчих груп у фондах музеїв, підготовку науково-практичних заходів у музейному середовищі, навчально-наукових публікацій і виступів на студентських семінарах, конференціях, інших зібраннях, розроблення тематичних наукових матеріалів, що стосуються життя і творчої діяльності видатних педагогічних постатей, яким присвячено музеї.

У зв'язку з цим активізується значення музейно-педагогічної діяльності як засобу виховання патріота і формування конкурентоздатного фахівця, від-

найдення й поширення нового історико-педагогічного досвіду та самобутньої культурної спадщини українського народу.

У контексті науково-дослідницького напрямку функціонування музейного комплексу проводиться проектно-експозиційна робота (опрацювання музейних фондів, вивчення експозиції), метою якої є формування наукового світогляду майбутніх учителів, узагальнення кращого крайового педагогічного досвіду, цілеспрямована підготовка до застосування набутих знань, умінь, навичок та інших компетентностей у майбутній практичній діяльності.

У системі Інституту в навчальній, виховній і науковій логіці розроблено й подано послідовні етапи формування особистості майбутнього вчителя на основі музейно-педагогічної діяльності.

I. КУРС. ПРОПЕДЕВТИЧНИЙ, ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНИЙ ЕТАП

1. КІМНАТА-МУЗЕЙ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО (ПРОФ. БОЙКО А.М., ДОЦ. ТИЩЕНКО Т.М.),
2. КІМНАТА-МУЗЕЙ А.С. МАКАРЕНКА (ПРОФ. ГРИНЬОВА М.В., ПРОФ. ТКАЧЕНКО А.В.),

II. КУРС. ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ, ПІЗНАВАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ЕТАП

1. КІМНАТА-МУЗЕЙ Г.Г. ВАЩЕНКА (ПРОФ. БОЙКО А.М., ДОЦ. ПУСЕПЛИНА Н.М.),
2. КІМНАТА-МУЗЕЙ І.А. ЗЯЗЮНА (ПРОФ. ГРИНЬОВА М.В.),
3. МУЗЕЙ НАРОДНИХ ПРОМИСЛІВ (ПРОФ. ТИТАРЕНКО В.П.),
4. КІМНАТА-МУЗЕЙ «М.В. ГОГОЛЬ І УКРАЇНА» (ПРОФ. НІКОЛЕНКО О.М.),
5. МУЗЕЙ ПРОСТО НЕБА УКРАЇНСЬКОГО КВІТНИКАРСТВА І САДІВНИЦТВА (ДЗЮБАНЕНКО А.С.).

III. КУРС. НАУКОВО-ПОШУКОВИЙ, КВАЗІ ПРОФЕСІЙНИЙ ЕТАП

1. КІМНАТА-МУЗЕЙ М.В. ОСТРОГРАДСЬКОГО (СТ. ВИКЛ. КРАСНИЦЬКИЙ М.П.),
2. КІМНАТА-МУЗЕЙ ПІОНЕРА КОСМОНАВТИКИ Ю.В. КОДРАТЮКА (ПРОФ. РУДЕНКО О.П.),
3. КІМНАТА-МУЗЕЙ В.Г. КОРОЛЕНКА (ПРОФ. НІКОЛЕНКО О.М.),
4. КІМНАТА-МУЗЕЙ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО (ДОЦ. МЕЛЕСЬКО В.А.).

IV КУРС. ОСВІТНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ, ЛЮДИНОЦЕНТРОВАНИЙ ЕТАП

1. КІМНАТА-МУЗЕЙ В.М. ВЕРХОВИНЦЯ ТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ХОРУ «КАЛИНА» (ДОЦ. ДЕМ'ЯНКО Н.Ю.),
2. МУЗЕЙ РАЇСИ КИРИЧЕНКО (ДОЦ. КУДРЯШОВ Г.О.).
3. КІМНАТА-МУЗЕЙ П.Т. ЛИМАНСЬКОГО (СТ. ВИКЛАДАЧ ЖМАЙЛО С.М.)

V КУРС. КОНТЕКСТО-КОМПЕТЕНТІСНИЙ, ПРОФІЛЬНО-КРЕАТИВНИЙ ЕТАП

1. КІМНАТА-МУЗЕЙ ІСТОРІЇ ПСИХОЛОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ (ДОЦ. ВАШАК О.О.),
2. МУЗЕЙ ІСТОРІЇ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ (ПРОФ. КРАВЧЕНКО П. А.),
3. МУЗЕЙ ЕВОЛЮЦІЙНОЇ ЗООЛОГІЇ,
4. МУЗЕЙ ПАЛЕОЗООЛОГІЇ ХРЕБЕТНИХ ТВАРИН,
5. МУЗЕЙ ЛАБОРАТОРІЯ ЗАГАЛЬНОЇ І РЕГІОНАЛЬНОЇ ГЕОЛОГІЇ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО,

6. НАВЧАЛЬНИЙ ТЕРАРІУМ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ,
7. МУЗЕЙ ІСТОРИЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА (ПРОФ. БАБЕНКО Л. Л.),
8. МУЗЕЙ-КІМНАТА ЕТНОГРАФІЇ УКРАЇНИ (ДОЦ. ШАПОВАЛ Л. І.),
9. ПОСТІЙНА ВИСТАВКА «УКРАЇНСЬКИЙ РУШНИК» (ДОЦ. МЕЛЕШКО В. А.),
10. КІМНАТА-МУЗЕЙ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОЇ ТВОРЧОСТІ (АС. СРІБНА Ю. А.),
11. КІМНАТА-МУЗЕЙ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА
(СТ. ВИКЛ. КУШНІРЕНКО О. М.).

Кожен із визначних етапів має свою мету, зміст, форми і види діяльності, які забезпечують органи самоврядування та куратори академічних студентських груп, до всіх видів музично-педагогічної діяльності запрошуються і залучаються вчителі Полтавщини.

Координатори організації й функціонування музейно-педагогічного комплексу в системі Інституту педагогічної Україністики.

Бойко А. М., професор; Бабенко Л. Л., професор; Вашак О. О., доцент; Гриньова М. В., професор; Дем'янюк Н. Ю., доцент; Дзюбаненко А. С., асистент; Жмайло С. М., старший викладач; Кравченко П. А., професор; Красницький М. П., старший викладач; Кудряшов Г. О., доцент; Кушніренко О. М., ст. викладач; Мелешко В. А., доцент; Ніколенко О. М., професор; Павленко Н. О., проректор з виховної роботи; Павлова І. Г., доцент; Пусепліна Н. М., доцент; Руденко О. П., професор; Срібна Ю. А., асистент; Титаренко В. П., професор; Ткаченко А. В., професор; Тищенко Т. М., доцент; Шаповал Л. І., доцент.

У діяльності Інституту педагогічної україністики повністю реалізується виховний, освітній і науковий потенціал музейного комплексу. Науково-пізнавальний та професійно-виховний напрями охоплюють усіх студентів, набувають покурсового керованого процесу.

Дослідницький університет створюється за критеріями, на основі яких надається йому цей статус. Це насамперед визнані наукові школи, центри, лабораторії. Надання вищому навчальному закладу статусу дослідницького здійснюється за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти відповідно до критеріїв, установлених Кабінетом Міністрів України.

Спрямовують науково-природничу, практичну, навчальну, наукову і виховну діяльність в Інституті україністики науково-природничі Центри.

Науково-природничі Центри Інституту педагогічної україністики

*... вся країна повита красою,
Зеленіє, вмивається дрібною росою...*

Тарас Шевченко

I.

- **Природа – наш рідний дім.** – Орлова Л.Д., доктор біологічних наук, професор;
- **Природа рідного краю в гербаріях і колекціях.** – Гомля Л.М., кандидат біологічних наук, доцент.

II.

– **Садівництво і квіти Полтавщини.** – Дерев'янку Т.В., кандидат біологічних наук, доцент.

III.

– **Здоров'язбережувальний потенціал Полтавщини.** – Цебржинський О.І., доктор біологічних наук, професор;

– Лікарські рослини Полтавщини. – Дзюбаненко А.С.

Центри функціонують здебільшого на основі ботанічного саду природничого факультету. До участі запрошуються всі студенти, керівники шкіл і педагоги регіону.

У контексті інноваційної діяльності науково-педагогічних центрів Інституту організовуються і проводяться наукові, навчальні та ознайомлювальні екскурсії з метою наукового пізнання, виховання патріотизму і збереження унікальної різноманітної природи Полтавщини.

Координатори проекту:

Гриньова М.В., декан природничого факультету, доктор педагогічних наук, професор; Гомля Л.М., кандидат біологічних наук, доцент; Дзюбаненко А.С., завідувач навчальної лабораторії природничого факультету; Дерев'янку Т.В., кандидат біологічних наук, доцент; Орлова Л.Д., доктор біологічних наук, професор; Цебржинський О.І., доктор біологічних наук, професор.

Згідно з Положенням Інституту педагогічної україністики створюються науково-практичні Лабораторії

Народ мій є! Народ мій завжди буде!

Василь Симоненко

На цьому етапі розвитку Інституту започатковано три науково-практичні лабораторії:

Лабораторія народної художньої вишивки – Вакуленко Н.В., заслужений майстер художньої вишивки;

Лабораторія національного писанкарства – Гриценко Л.О., кандидат педагогічних наук, доцент;

Лабораторія народної кулінарії – українські страви – Срібна Ю.А., викладач кафедри теорії й методики технологічної освіти.

У системі діяльності лабораторій проводяться майстер-класи, творчі психолого-педагогічні тренінги, узагальнюється й поширюється інноваційний досвід традицій і ремесел рідного краю.

У кінці навчального року учасники проекту презентують креативні особистісні результати праці, організовуються творчі семінари, вечори, тематичні виставки, презентації, відзначаються переможці.

Координатори проекту:

Вакуленко Н.В., заслужений майстер художньої вишивки; Гриценко Л.О., кандидат педагогічних наук, доцент; Срібна Ю.А., викладач кафедри теорії й методики технологічної освіти; Титаренко В.П., доктор педагогічних наук, професор.

Нами обґрунтовано інноваційний феномен – Інститут педагогічної україністики – як системотвірний компонент дослідницького університету. Критерії, за якими надається статус дослідницького університету, потребують напруженої злагодженої творчої роботи не лише колективу викладачів і студентів університету, а й усіх освітян Полтавщини. Створений Інститут україністики спонукає нас до розв'язання складних питань комерціалізації наукових результатів, створення міжнародних проектів, участі у міжнародних реферованих видіннях тощо. Реалізація вирізнених напрямів потребує базового фінансування за окремою бюджетною програмою.

Насамкінець зазначимо, що видатний мислитель і політичний діяч М.Грушевський обґрунтував концепцію вселюдського значення українських національних надбань. За його висновком, національна творчість і надбання українського народу «немає суперників серед народів Європи» [3]. Інститут педагогічної україністики промовисто потверджує цю істину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бердяев Н. Судьба России: опыты по психологии войны и национальности / Н. Бердяев. – М.: Мысль, 1990. – 205 с.
2. Бойко А. М. Виховання людини: нове і вічне / А. М. Бойко. – Полтава: Техсервіс, 2006. – 558 с.
3. Грушевський М. Історія України-Руси : в 11 т., 12 кн. – К.: Наук. думка, 1991. – Т. 1. – 736 с.
4. Стельмахович М. Г. Джерела вічні і невичерпні / М. Г. Стельмахович // Початкова школа. – 1995. – №12. – С. 34.
5. Степаненко М. І. Публіцистична спадщина Олеса Гончара (мовні, навколотовні й інші проблеми) / М. І. Степаненко. – Полтава: АСМІ, 2008. – 396 с.

АЛЛА БОЙКО

НИКОЛАЙ СТЕПАНЕНКО

ИНСТИТУТ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ УКРАИНИСТИКИ КАК СИСТЕМООБРАЗУЮЩИЙ КОМПОНЕНТ НАЦИОНАЛЬНОГО ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

Обоснована целесообразность создания Института педагогической украинистики как структурной составляющей инновационного исследовательского университета. Разработаны методологически-теоретические положения Института на основе творчества выдающихся педагогов-полтавцев, раскрыто его содержание и инновационно-поисковая деятельность, в центре которой музейно-педагогический комплекс, состоящий из 24 комнат-музеев, определены научные центры и научно-практические лаборатории Института.

Ключевые слова: Украина, педагогическая украинистика, институт, народ, молодежь, патриотизм, национальное самосознание.

ALLA BOIKO

MYKOLA STEPANENKO

INSTITUTION OF PEDAGOGICAL SCIENCE ABOUT UKRAINE AS CONSTITUENT COMPONENT OF NATIONAL RESEARCH UNIVERSITY

At the modern stage of formation the pedagogical thought is merged initiated Institution of pedagogical science of Ukraine, the activity of which is the preservation of the national and the Europeanization of Ukrainian Ethnology. Acute need for this is evident today, especially in difficult for our peace-loving and highly spiritual people. Along with the desire membership in Europe, in the country there is a growing need for further development of

traditional national culture, the preservation of the national essence of the Ukrainian people, primarily through the use of science, training and education of the pedagogical possibilities of Ukrainian studies.

The pedagogical Institute of Ukrainian studies based in the Poltava national pedagogical University named after V. G. Korolenko. Its Director – Stepanenko N. I., doctor of Philology, Professor, academician of the Academy of Sciences of higher education of Ukraine, the leader and organizer of the project, Deputy Director – Boyko A. M. – doctor of pedagogical Sciences, Professor, corresponding member of NAPS of Ukraine, the author of the idea and concept of the Institute.

Pedagogical science about Ukraine is a powerful tool and designed to educate and give knowledge of your people and the involvement of each young person, to form the Patriotic feelings of love and devotion of a United and independent Ukraine. As we know, the white house has given the world much more in comparison with other regions of Ukraine, outstanding teachers, figures of science and culture, talented artists – performers: G. S. Skovoroda (outstanding Ukrainian philosopher, teacher, writer, educator, spiritual leader of the XVIII century), I. P. Kotlyarevsky (teacher, pioneer of modern Ukrainian literature and the new Ukrainian literary language, Ukrainian theatre), M. V. Ostrogradsky (genius Ukrainian mathematician, teacher and public figure of the XIX century), M. V. Gogol (writer, teacher, singer of the best features of the Ukrainian people, folklore and traditions of the Poltava region), P. D. Yurkevich (Ukrainian philosopher and educator), M. P. Dragomanov (outstanding Ukrainian scientist, educator, historian, literary critic, publicist, public figure), V. M. Gorce (outstanding teacher, lecturer, musicologist, ethnographer, choreographer, conductor and composer), G. Vaschenko (the founder of the Ukrainian national pedagogy), A. S. Makarenko (classic pedagogical science, a talented writer, the first graduate of the Poltava teachers Institute), V. A. Sukhomlinsky (outstanding teacher, writer, studied at the Poltava pedagogical Institute. Their life and work are an example for us, we have to explore and use in innovative practice.

The Institute pedagogical science about Ukraine of Poltava national pedagogical University named after V. G. Korolenko is a Museum complex, which includes 24 rooms-museums and Museum audience. Which reproduce its glorious history. The Museum complex is a powerful tool for the formation of teachers, the potential of which is not fully implemented. Museum complex of the University has educational, educational, scientific, search, research, study and seredovischa function (macro and micro).

The training, educational and scientific logic is developed and presented to the successive stages of formation of future teachers on the basis of Museum-pedagogical activity in the system of the Institute, they are: 1 year – propaedeutic, study-professional stage; 2nd year – hermeneutical, educational and Patriotic stage, 3 year – research and retrieval, professional stage, 4 year – educational-aesthetic, human centered stage, 5 year – contexto competence, profile-creative stage. Each of the outstanding stages has its purpose, content, form, and activities that provide governments and curators of academic groups of students, to all types of musical and pedagogical activity are invited and involved teachers of Poltava.

Consequently, the expediency of creation of the pedagogical Institute of Ukrainian studies as a structural component of an innovative research University. Developed methodological and theoretical foundations of the Institute on the basis of creativity of outstanding teachers-Poltava, explains its contents and innovative research activities in the center of which the Museum and educational complex of 24 rooms-museums, Scientific centers and Scientific laboratories of the Institute.

Keywords: *Ukraine, pedagogical science about Ukraine, Institute, public, youth, patriotism, and national identity.*

Одержано 23.06.2015, рекомендовано до друку 29.06.2015.